

Účelem této studie je podat kritický průzkum problematiky přiřitatelnosti protiprávního chování mezinárodní organizaci. Přiřitatelnost protiprávního chování je nutné vnímat zejména jako normativní operaci, jejímž konečným výsledkem je určení subjektu mezinárodně odpovědného za spáchané protiprávní chování. Jelikož k dnešnímu dni neexistuje žádná ucelená práce, která by se daným tématem hlouběji zabývala, bude v této sféře zkoumání předkládaná studie do jisté míry pionýrskou, což se odráží i ve zvolených metodách, jež budou užity při jejím zpracování. Vedle metody komparativní bude postupováno zejména pomocí analogie. Budou posuzována pravidla přiřitatelnosti protiprávního chování navržená speciálně pro účely mezinárodní odpovědnosti států a zkoumáno, zda lze jejich obsah *mutatis mutandis* přejmout na mezinárodní organizace.

Komise pro mezinárodní právo (dále jen „*Komise*“) se problematikou odpovědnosti mezinárodních organizací začala zabývat teprve v roce 2002. O dva roky později Giorgio Gaja, zvláštní zpravodaj ustavený *Komisi* k danému tématu, ve své již druhé zprávě o odpovědnosti mezinárodních organizací navrhl čtyři konkrétní pravidla přiřitatelnosti, která jsou svým obsahem materií, z níž bude zejména vycházeno při zpracování této rigorózní práce. Jelikož formulace jednotlivých pravidel přiřitatelnosti je mnohdy značně abstraktní, bylo nutné pracovat i s komentářem, jímž *Komise* texty jednotlivých pravidel provází. Aby závěry této práce nezůstaly v čistě teoretické rovině, bude vedle učení znalců v mnoha případech poukázáno rovněž na relevantní kasuistiku, která vychází z praxe mezinárodních organizací.

V kapitole první bude vymezena přiřitatelnost protiprávního chování jakožto jedna z konstitutivních podmínek mezinárodněprávní odpovědnosti mezinárodní organizace. Po zhodnocení dosavadního konání *Komise* na tomto poli s poukazem na úskalí a meze použití

analogie mezinárodní odpovědnosti států, bude vymezen osobní rozsah rozpracovaného návrhu článků o odpovědnosti mezinárodních organizací a definována mezinárodněprávní subjektivita mezinárodní organizace jako *conditio sine qua non* pro vznik její mezinárodní odpovědnosti. Hlubší vhled do problematiky přičitatelnosti v situacích, kdy orgán nebo zástupce mezinárodní organizace jedná v rámci svého oficiálního statusu, včetně otázek jednání *ultra vires*, bude proveden v kapitole následující. Třetí kapitola bude zasvěcena problematice přičitatelnosti v situacích, kdy mezinárodní organizace deleguje své pravomoci, resp. kdy se OSN uchýlí k autorizaci svých členských států k použití ozbrojené síly. Všudypřítomnou činností OSN po celém světě se tato univerzální mezinárodní organizace stává vděčným příkladem pro zkoumání možných odpovědnostních vztahů. Má mnoho bohatých zkušeností, nejšíře akceptovanou legitimitu a největší formální autoritu. Její akce jsou *a priori* akcemi mezinárodními. Mírovým jednotkám OSN, které jsou svým charakterem pomocnými orgány OSN, bude proto věnována samostatná kapitola. Poslední navržené pravidlo přičitatelnosti, jenž se uplatní v situacích, kdy mezinárodní organizace uzná a přijme určité chování za své vlastní, bude zkoumáno v kapitole páté.

Přestože se v této studii pokusím o detailnější pohled na všechna dosud formulovaná pravidla přičitatelnosti protiprávního chování mezinárodní organizací, postrádám ctižádost hlouběji se zabývat zejména různými alternativními režimy sdílené odpovědnosti více subjekty mezinárodního práva zároveň.